

Diamastigosis

JORDI VINYALS FERRÉ

Diamastigosis: Tradició espartana d'època arcaica en la qual els adolescents competien per veure qui era capaç de aguantar més flagel·lacions. Habitualment els pares feien apostes a favor dels seus fills. Aquesta pràctica pretenia endurir l'individu. Per als altres grecs de l'Egeu aquesta competició resultava incomprensible.

ELS SIS

—Per què no la vau enterrar? No ho entenc. Estàveu tots allà, al seu voltant, mirant com lentament s’apagava, com lentament es moria. Ningú m’ha sabut dir el motiu perquè va quedar insepult —en cap moment va apartar la mirada dels ulls d’un dels sis enamorats.

La sala on estaven resultava polsegosa. No era una pols que embrutés, era una pols que ho envellia tot. A la llar de foc no hi havia cap tronc però encara es podien veure les cendres. Ja feia dos anys que havien posat els radiadors per tota la casa, tot i així ningú no s’havia molestat a retirar aquelles últimes cendres. Les finestres eren altes, les parets allargades i les cortines porpres tenien molt d’espai per on caure. Era mitja tarda, el sol entrava mandrosament en una habitació ampla on dos homes, un vell pel temps i un altre vell per la pols, parlaven, discutien, s’acusaven.

—Ho recordo perfectament. M’agrada recordar-ho. Torno a fer desfilat totes aquelles imatges per davant meu. Les torno a mirar fixament, no portant el seu cos a l’espatlla, sinó com un espectador, com un més del poble que mirava com aquells sis homes tristos portaven un cadàver. Van ser uns fets molt estranys —mirava l’home que

l'interrogava compassivament, sense un bri d'odi, amb una gota de llàstima.

Eren al mig de l'habitació, asseguts en dues cadires d'estil victorià enfocades cap a una tauleta on una tetera deixava anar el baf. L'home al qual ara tocava intervenir no va dir res, va acostar-se a la tauleta i va servir dues tasses de te. Tot seguit en va donar una al seu company de diàleg i va deixar reposar la seva damunt el marbre blanc, volia esperar que aquella beguda es refredés una mica.

Tots dos van descansar de mirar-se, havien notat que amb cada mirada, que amb cada punxada els prenien, i es prenien, alguna cosa molt valuosa. L'home que tenia la tassa a la mà va bufar i el vapor va perdre la seva verticalitat. L'altre seguia esperant que arribés a la temperatura adequada.

—Tu ets l'únic que em queda per parlar. Cada dia he vist un dels sis que la vau portar i tu ets l'últim, l'únic que quedas. M'aclariràs el misteri? Ja fa molts anys que va passar, fa molts anys que va morir. Encara l'estimes? —quan va acabar de parlar es va aixecar de la cadira i va començar a caminar per l'habitació.

—Tots la vam conèixer més o menys al mateix temps, havíem jugat junts de petits i no de tan petits. Però tot això ja ho saps, no? —l'altre home va afirmar amb el cap—. Anem a quan va morir. Tots sis l'estimàvem. Tots sis estàvem al voltant del seu llit quan es moria, tres a cada costat, tots perfectament afaitats i pentinats. Ens consolava, ella ens consolava a tots. Li sabia greu morir, no per ella,

sinó per la tristesa que sentíem nosaltres —va acabar la frase i va fer l'últim glop de te, tebi, encara no fred.

L'altre home caminava una mica accelerat per l'estança, intuïa com podia ser que després de cinc entrevistes no conegués les respostes, els patrons que van fer que el cos es descompongués a la vista de tothom. Aquest era l'últim que li quedava i aquest també jugava amb ell, divagava i s'allunyava sense mai no dir per què no van enterar aquell maleït cos. Es va acostar a la taula, va agafar la seva tassa, que ja no deixava anar gens de baf, la va olorar, va fer-ne un glop i va asseure's de nou a la cadira folrada amb unes molles gastades.

—Vau deixar que el seu cadàver es podrís. L'olor de putrefacció s'escampava per tot el poble quan el vent bufava de mar. Li va negar la sepultura llavors, i ni tan sols ara descansa, tants anys després, sota terra. És un grapat d'ossos que qualsevol pot veure, i si s'hi esforça una mica encara hi pot trobar algun fragment de tela sintètica —va fer un glop llarg i el te va desaparèixer, la temperatura no era cap obstacle.

—La vam portar entre tots fins al cementiri, el seu cos encara estava calent. La portàvem en una llitera que agafàvem entre el sis. Jo anava davant, al costat esquerre. Quan vam arribar al final del carrer, a la porta del cementiri, li vaig tocar el turmell, estava fred, ni tan sols tebi —parlava ràpid.

—Cada vegada les mateixes històries. Tots igual, que si la seva pell freda, els seus ulls tancats per sempre, els seus

cabells volant al vent, tonteries! Per què? —es va aixecar de la cadira i va mirar l'altre home esperant alguna cosa, estava molt nerviós.

—Finalment vam arribar al cementiri. Tot el poble ens seguia en una processó improvisada, portaven torxes i entonaven cants amb la boca tancada. Vam deixar la llitera a un costat i vam començar a cavar. Hi vam estar molta estona, molts van marxar, els altres es compadien de nosaltres. El forat era fondo —no reaccionava al to de veu pujat que bramava el seu company d'estança.

—I ara parlaràs de la nit! De com n'era de bonica aquella nit estrellada. No hi havia cap núvol i quan estàvem molt cansats de treure terra aixecàvem el cap i vàiem el cel. I, com no podia ser d'altra manera, pensàveu en ella! Aquelles estrelles us recordaven un dia molt feliç, una nit patètica. Sou lamentables. Odiosos, no la vau enterrar! —quan va acabar d'esbrincar el vell enamorat, es va girar i amb pas decidit va marxar. S'havia cansat, aquell misteri ja no l'interessava. Va donar un cop fort a la porta i l'habitació va quedar amb només un ocupant.

—Era massa bonica per enterrar-la. Ningú no va gosar tirar terra damunt seu —va murmurar tot sol.

Eco

Una esllavissada de roques va deixar al descobert una cova molt vella. Una cova de quan l'home buscava la musa i defugia el ciclop. La muntanya va continuar tremolant i finalment aquella gruta es va enfonsar. Les roques

rodolaven pendent avall aixecant pols i el cim s'encongia a mesura que el seu esquelet es fonia. Però no eren només els ossos d'aquella muntanya els que de cop veien la llum; també hi havia els ossos d'algú altre, d'Eco.

Una nimfa oblidada i condemnada, havent perdut l'interès per la vida, es va amagar. El cos bell es va pansir, els ossos van a travessar la carn que desapareixia. Tot per convertir-se en tomba on el cor només hi hibernava. I ara, de cop i volta, es tornava a posar en marxa. El món l'escopia novament i a ella li calia respondre. No hi havia un camp verd al final del pendent, ni tan sols més pedres per amagar-se. Hi havia un riu. Un riu des del qual els peixos miraven amb por les muntanyes que els guiaven. Era un congost estret on l'aigua hi passava perquè no podia fer res més. El riu s'entortolligava a les serres, consumint amb cada gota la roca, buscant fer més tou el seu lliscar. Aquells fragments de nimfa castigada van caure pesadament en les aigües nervioses. Però Eco no tenia prou voluntat. Durant uns breus instants va descansar ancorada en el llit del riu, moments després era empesa a la vida. Les gotes d'aigua xocaven sense patir en les corbes d'aquell camí i la seva forma canviava indolorament, es desfeien i refeien sense ser conscients de quantes vegades morien i naixien en el transcurs d'un cicle. Els ossos d'Eco es fragmentaven, notava de nou aquells dolors dels quals havia fugit. La duresa anava minvant, els ossos s'anaven convertint en pols, en petits fragments d'ella. Aquell cos, que no havia estat incinerat, ara podria ser posat en una urna. Un núvol d'Eco

volava dins el riu. Era una constel·lació, un cel amb unes estrelles que seguien consumint-se. Les gotes i Eco dansaven. Era un ball violent, on les anades i vingudes tallaven les puntes que encara gosaven sobresortir. Però la nimfa no estava trista; el seu cos mutilat es perdia, tornava a sentir-se bella. Lentament s'anava purificant, el seu pare li tornava a donar la vida, tot es preparava per a la calma. Els salts d'aigua s'acabaven, les muntanyes s'apartaven del camí i un horitzó lineal es perfilava.

De sobte i sense avisar, un silenci que no havia conegut mai la va pertorbar. Els arbres dansaven suaument acompanyats pel vent que no frenava l'aigua. L'aire era càlid i els perfums de les flors s'escampaven pels marges. Aquell riu que havia violat les muntanyes ara es trobava lliscant sense esforç. Tan lenta anava l'aigua que Eco notava com els batecs del cor frenaven. La respiració es feia pausada. El ritme havia canviat. El cos es movia amb dificultats, no pel gel dels cims, sinó per una calidesa que podria recordar el mar. Vent i aigua parlaven dolçosament. Alguna petita roca, arrossegada pel riu capritxós, provocava subtils variacions, lleugers somriures i fugaces follies. La nimfa sentia el seu cos novament colpejat, uns cops nous que seguien polint la pols que era ella. No podia gemegar, el que abans eren els seus llavis ara surava difuminat pel riu en calma. Les seves galtes s'envermellien, el Sol la mirava. Però no veia res, els seu ulls es bellugaven escampats sense enfocar, convertits en trencaclosques impossibles. Les orelles no escoltaven, tremolaven encara encegades pel so

de les cascades. I en l'aigua, en tot aquell immens riu, s'hi barrejava una suor freda, sorgida d'un temor que la posseïa i la transformava en petits remolins. Tenia por, notava com es desfeia, com si finalment morís. Però no moria. L'havien cridat, l'havien invocat.

Ara tocava que tremolessin les aigües. En el riu cristal·lí tot s'hi emmirallava, però de sobte hi apareixia un reflex que no tenia clar d'on havia nascut. Era Eco. Aquella nimfa que s'havia mirat al corrent quan es pentinava els cabells. Qui havia dit la paraula que l'havia convertit en la viva imatge del seu nom? El riu en calma l'havia desvetllat. Sense res que la tapés, com en la muntanya on s'havia amagat, sortia de la tomba. L'esquena arquejada va recuperar la postura de l'home dret i els cabells li van fuetejar l'esquena sense provocar dolor. La suor freda, barrejada amb el riu, li va regalimar tot posant a prova la quietud de les aigües. La pell era fina, tallada per les muntanyes i llimada pel corrent. La pell se li va eriçar i va guanyar una nova textura que li donaven uns calfreds que no existeixen. Nua, es va abraçar. Novament fora del seu descans. L'aigua no li donava prou escalfor.

Eco no era res. Només era unes partícules que existien per ser despertades. I ara recuperava la seva forma. Una forma que continuarà llimant el riu; els seus turmells seguiran humits i els peus no trepitjaran l'herba dels marges. Anirà repetint les coses que porta el riu. Les alterarà amb lleugeresa i hi imprimirà part del seu jo. Ja està a punt. Novament renascuda com tantes altres vegades. La

nimfa ja sap les paraules que haurà de tornar a dir. Tot i així, coneixedora del seu destí, ho tornarà a cantar.

LA CIUTAT ESTRANYA

En una plana abandonada per les muntanyes hi ha una ciutat estranya. Està rodejada per unes grans muralles, molt altes i fermes, i cap edifici les sobrepassa. La gent es pensa que la ciclòpica construcció és per defensar aquest racó de món, però res més lluny de la veritat. Hi és per amagar, per ocultar a l'ull dels homes les ofrenes que naveguen en els terrats.

El viatger que s'hi aventuri trobarà una ciutat lúgubre. Els carrers són estrets i la llum toca amb dificultat un terra que no està empedrat. Els comerciants que entren senten pena. Les parets són fosques, les finestres simples i les portes corcades. Però el mercader dubta: són rics o pobres? La gent deambula per la ciutat vestida amb parracs, els colls de les dones mai no han conegut les perles i els caps dels homes mai no han estat coronats. Tot i així, el mercader dubta. Ha vist com les joies que ell portava eren comprades ràpidament. Li queda el dubte, no sap on guarden les seves monedes. Els homes comercien sagaçment, compren diamants i estàtues i venen carbó i blat. El mercader ven les maragdes a bon preu i marxa satisfet. Potser són uns ciutadans avars que amaguen tot el que té un valor a sota terra i la monumental muralla els defensa i ells només han d'anar engrandint les muntanyes de joies que tenen a les catacumbes.

De tant en tant, algú preocupat per aquesta luxúria dels béns materials truca a la porta. Un sacerdot d'un déu mut els parla. Porta la salvació a la seva ànima. Aquest missioner veu com l'or passa ràpidament per les mans dels ciutadans. Pensa que són uns homes pietosos. L'accepten, i molt agraïts escolten les seves pregaries. Llavors creu que potser no guarden els tresors en les catacumbes, sinó en un temple a déu. El sacerdot demana que el guïïn a la catedral. Ha de ser una veritable joia. Els vitralls deuen ser fines làmines de diamants; els tapissos, entramats de fil d'or; les estàtues de pedra no hi tenen lloc, només les de marbre que no mostrin cap esquerda. Segueix la multitud per uns carrers sinistres i, quasi sense adonar-se, arriba a la casa del senyor. No hi ha plaça, els carrers hi porten sense donar cap més opció. La porta és vella, s'obre grinyolant. Els bancs estan trencats. No hi ha finestres per decorar amb vitralls. L'altar està brut i sense santíssim. El so de la porta ha espantat els coloms, han alçat el vol i han escapat per alguna esquerda de la cúpula. El sacerdot s'irrita, aquesta ciutat no té possibilitat de salvació, són uns homes avariciosos que amb el temps només poden fer més grans els seus pecats.

El rei del país viatja per totes les seves terres una vegada a l'any. Amb els seus cavallers segueix tots els camins i s'atura a tots els pobles i ciutats on revisa que els impostos es recaptin sense dificultats. Com ja fa anys, recull el cofre als afores de la ciutat estranya. Mai no hi entra. El seu pare, al cel sigui, li va dir que mai no s'hi aventurés.

Ell ha estat seguint aquest consell durant molts anys, però aquesta vegada se n'ha cansat. Diu que li obrin les portes. La fusta gemega i entra per uns carrers fangosos que el deixen sorprès. Muntat dalt del cavall blanc ordena que li ensenyin el palau. Els impostos que paguen en aquesta ciutat són dels més generosos. La gent ha de ser rica. Hi ha d'haver un palau tan gloriós com les muralles. Un castell on els homes honrin l'home. El seu pare va pacificar aquelles terres. Abans, la guerra campava entre els cadàvers i la vida només era un anècdota. El seu pare va calmar tots els morts i va unir totes les espases en el seu exèrcit. Un sol home dirigia. Aquest rei poderós havia ordenat que tots els pobles i ciutats l'honressin, que en cada lloc tingués una casa on pogués descansar. I avui, el fill, volia veure el monument al seu pare. El van guiar fins als peus del palau. La gent vivia en la misèria, en les parets estava pintada l'austeritat i el castell no desentonava. Fosc i tenebrós com tota la ciutat. El rei va entrar en aquella construcció, veia com el seu pas feia trontollar les columnes. Allò era una burla al seu pare. Un quadre de colors apagats vigilava la sala. Era el retrat del seu pare que semblava dir-li amb una mirada compassiva que ja l'havia avisat. Va agafar el cofre ple i va marxar. Aquells homes no respectaven res.

La fama de la pobresa d'aquella ciutat s'havia estès als quatre vents. La gent hi feia tractes amb precaució, els sacerdots no hi perdien el temps i els emissaris del rei hi passaven ràpidament. Tot i així, un home que era ben poca cosa s'hi va aturar. Era un captaire. Portava una capa bruta

pel fang del camí, un bastó corcat i un barret amb l'ala trencada. Ell era pobre, no tenia res. Potser en aquesta ciutat trobaria un lloc per descansar. Va entrar i de seguida va veure que aquells homes no eren qui mostraven ser. Ell no tenia res i els seus ulls el delataven. Eren nítids i res no hi brillava. En canvi, els ulls d'aquells ciutadans espurnejaven. Eren nits estrellades, eren fars que parlaven d'un escull. Vestien els mateixos parracs i les seves cases eren com dormir a la vora del camí. El menjar era escàs, el pa semblava sec quan acabava de sortir del forn. No hi havia teatres ni jardins, només petits descampats on la gent de tant en tant es reunien per riure tots plegats. Havia de descobrir aquell secret. Quina era l'energia que alimentava aquelles ànimes? Va perdre molts dies explorant la ciutat, mirava dins les cases, buscava en els tallers. Havia vist dones filar tapissos bells i havia vist els homes tallar diamants. Però no sabia on acabava tot això. Alguns deien que ho amagaven en les catacumbes de la ciutat. Finalment, va decidir explorar-les. Eren túnels foscos on s'hi abocaven tots els residus, potser aquelles joies ningú no les volia. Va estar una setmana entrant i sortint d'allà. No hi va veure res. Però l'últim dia va notar una cosa que fins llavors se li havia escapat. Quan enfilava les escales per fugir d'aquell abocador, els ulls no quedaven cegats per la llum del sol. El cel es contemplava amb dificultat i per les nits les estrelles formaven un nou horitzó. Calia arribar als terrats. Va entrar a l'hostal; no hi havia cap escala. A l'església no hi havia manera de pujar al campanar i a les

muralls no hi havia ningú que li digués si existia o no pas un ronda. A dalt hi havia una ciutat prohibida. Cansat de no descobrir el passadís ocult, va entrar a la primera casa que va trobar. Es va enfilear a una cadira i amb una fusta va colpejar el sostre fins a construir-hi una porta. Es va arrossegar per aquell forat amb dificultats. S'anava agafant a les bigues que aguantaven aquella llar i lentament anava fent el cim. Uns troncs tallats amb massa art mantenien l'estructura. Seguia amb la cursa i ja sentia una aroma que quasi havia oblidat: l'olor de vent que anava i venia. Amb les últimes forces que li quedaven va retirar una llosa i finalment va poder veure la cambra del tresor. El Sol despuntava i el captaire veia com les ombres neixen. Estàtues belles, d'homes i dones, coronaven totes les cases. Els terrats eren pòrtics decorats ricament. Els tapissos estaven penjats aquí i les joies incrustades arreu jugaven amb la llum. Els seus ulls van canviar, van espurnejar. Entenia perquè els pobres eren rics aquí. Les rajoles de pòrfir quedaven marcades per l'astre que s'acostava, aviat notaria un llençol càlid cobrir-lo. Havia trobat el lloc per quedar-se. Tornaria a baix a la ciutat, i buscaria engrandir aquesta galeria. Aquell museu l'havia impressionat i uns ulls que parlaven d'estrelles es van consumir al pas del dia.

L'ARMER

Recordava aquell dia amb nostàlgia. L'havia vista allà, entre una munió de gent que s'amuntegava al seu voltant. Anava damunt d'un cavall blanc, de pura raça, d'una

majestuositat que mai no havia tornat a veure. Llavors ell era petit, molt jove, un simple aprenent d'un armer sense nom. Tot el poble havia esclatat en rebombori. La fama precedia aquella bellesa. El brau exèrcit vencedor desfilava satisfet de les seves victòries, tot i així no somreien. Avançaven amb uns passos tan exactes que feien que el batec més exaltat es frenés. Les seves piques apuntaven al cel, afilades, tacades. I davant seu, abanderant l'odi i la valentia, l'objecte que tothom reverenciava. Els ulls es clavaven en aquella figura, en aquell perfil esvelt que es projectava, com les piques, cap al cel. Damunt del cavall sense mirar enrere ni endavant hi era ella. Sempre liderava els homes i en el combat era la primera de descobrir el color de la sang, de tastar-ne el gust. Brillava, el sol li queia just damunt i reflectia part d'aquells raigs, tot i així els camperols seguien intentant mirar-la tot hi haver d'abaixar el cap. Era a la plaça del poble, el cavall es va alçar sobre les potes de darrere, el genet es va girar, va mirar l'exèrcit i va alçar la vista cap a ella, aquesta ella que marcava el camí cap a l'astre del dia. Ja n'hi havia prou, ja havien vist massa l'arma llegendària, el príncep va abaixar lentament la mà alçada i ella, la seva espasa, va desaparèixer de la vista de tothom. La beina la va empresonar i tot allò que desprenia es va aturar, però ja havia ferit. Aquell jove aprenent, que s'havia esforçat a veure aquella espasa tan perfecta, ara s'acariciava la galta, notava el tall i veia com li queia una gota de sang.

Va tornar al taller fosc, només il·luminat per les brases, i li va explicar al mestre tot el que havia vist. Les seves mans joves no estaven quites, anaven amunt i avall i intentaven descriure aquelles corbes tan mortals i fines. I al final, gelosament, li va mostrar la cicatriu que li havia fet la seva estimada. El mestre, amb la ment reposada, li va dir que només els més grans mestres armers podien fer aquestes espases. Espases que tallin sense mirar, espases que s'enfundin en la carn, espases per les quals els enemics suplicarien més ferides. Ell mai no podria fer una arma com aquella li deia el mestre. Però el jove aprenent era innocent, desitjava colpejar-les, cremar-se amb les espurnes que saltessin, somiava de fer aquelles fulles que es mantenien afilades en les tombes dels reis.

Van passar els anys, va fer llances i va fer godalles, però mai no va fer cap espasa. Temia aquella forma. A les nits, quan tancava els ulls, veia el príncep sostenir-la en alt. La mà que l'aguantava no feia falta, la corona sobrava, el sol no havia de fer-la brillar, l'espasa era bella per ella mateixa. En aquestes nits s'aixecava amb la respiració alterada, amb la ment pertorbada, amb una pel·lícula de suor freda per tot el cos. Anava caminant per la penombra del taller, volia mirar-se una vegada més els motlles d'espases, pensar que, potser ella, havia tingut un naixement humil. De tant en tant anava a palpar els lingots de ferro, aquells que ell i el mestre desfeien tot sentint-se poderosos, un d'aquells que potser podria ser més que alguna cosa que alimenta un camperol.

Aquestes escapades no passaven desapercebudes al seu mestre. Aquell ferrer vell sentia la porta grinyolar i el gemec de les escales i llavors ell recordava com ell també havia somiat. El mestre també enyorava les armes afilades, armes que tallaven el vent i el feien xiular, armes que havia desitjat fer. De jove també havia sentit llegendes, històries que parlaven de punyals resplendents en la foscor que descansaven en coves de criatures invencibles. No podia ajudar més el seu jove aprenent. Ell ho havia après amb el pas del anys, amb el pas dels cops de martell al ferro calent. Després de tan d'intentar-ho no havia pogut fer que aquella fulla somiada, aquella fulla que matava i el matava.

El mestre va morir i el jove aprenent es va convertir en el propietari d'aquell taller, de dia feia les armes i les eines que el poble li demanava i de nit anava preparant els instruments per a l'obra que hauria de fer. Algunes nits, cansat de no enfrontar-se al seu temor, es deia que encara no havia trobat l'acer que necessitava. Llavors marxava, agafava un bastó i una petita motxilla i passava uns dies fora del poble, lluny dels focs de les llars. La nit era completament fosca, hi havia una multitud d'estels penjats en el cel i ell els mirava i recordava les històries d'aquelles estrelles que havien caigut. Els homes afortunats que les havien vist despenjar-se havien agafat i fos aquella roca per fer-ne alguna de les armes llegendàries. Veritables mestres armers. Ell pensava que amb un tros d'estrella s'acabarien els seus maldecaps. Quan va tornar a sortir

el sol va decidir que ja era hora de tornar al taller. Així el temps passava només amb un maldecap que sempre el rondava. Un dia, va sentir una notícia que li va glaçar l'ànima, el jove príncep seria nomenat rei. Va tancar de nou el taller i com molts del poble van anar a la capital del regne per veure la coronació del sobirà. Les banderes amb l'escut reial estaven penjades per tots els carrers, els joglars feien els seu jocs a les places i els trobadors cantaven a les portes de la ciutat. Però això no eren ni simples distraccions per a ell, el seu veritable motiu estava en algun lloc del colossal castell. L'acte es faria a la plaça major, una enorme tribuna de fusta ja estava al mig i els camperols la rodejaven. Van sonar les trompetes, els guàrdies amb piques van fer apartar la gent, el nou rei desfilava acompanyat per un sacerdot que portava la corona. Van pujar a la tribuna, un va seure al tron i l'altre es va mantenir dret al seu costat. Però l'armer no havia vist res d'això, ell tenia l'espasa enfundada. Una funda que xocava amb cada pas contra una cama vestida d'armadura, un funda que havia trepitjat amb cops secs cada esglaó. Veia una empunyadura decorada ricament amb unes atzabeges perfilades per un fil d'or, eren dos ulls limitats, atrapats per aquella línia que només existia per dir on acabava l'ull i on començava la mirada. Volia tornar a contemplar aquella fulla tacada, aquella fulla que envermellia les seves galtes després de cada trobada. Finalment, el sacerdot va coronar el rei, i aquest, exaltat per la seva nova glòria, la va desenfundar. La va alçar, majestuosa com abans i sempre, va enlluernar

i el cel va gemegar de dolor. La ferida de la galta havia cicatritzat ja feia temps però ara li feia mal. Els udols de l'espasa ressonaven per la seva carn. Va acariciar el tall amb la mà, va notar una petita gota de sang que regalimava de nou. De nou va desaparèixer en el seu vestit de filigranes d'or i plata.

Però l'armer ja estava cansat. Trist de haver-la vist marxar de nou i fart d'esperar una nova guerra, es va posar a fer el que sempre havia volgut fer però que alhora l'horroritzava. Va treure els motlles, va escollir entre sospirs els lingots de ferro i va tirar els troncs a la forja. Era plena nit però en aquell taller es respirava l'olor del dia. El foc escalava, el foc donava llum i també desfeia voraçment aquella espasa no forjada. Amb una manxa elevava la temperatura de la forja i les flames sobresortien violentament. Va treure el metall líquid i el va abocar al motlle, era una cascada roent amb tots els tons del sol. El ferro es va estendre, hauria de ser una fulla que emmirallés l'espasa. El líquid que es va solidificar tot cridant, però a poc a poc es va convertir en un murmur. Va retirar el motlle, la fulla estava lliure i ara començava la seva feina. Havia de mantenir el foc calent per poder escalfar l'espasa, havia de fer anar la manxa perquè la calor no minves i havia de colpejar amb el martell l'arma per donar-li el cos. La pila de llenya es va consumir, l'aigua que calmava el ferro roent es va evaporar, però ara, amb una nova sortida del sol, alçava una fulla impassible i equilibrada. Però no s'assemblava gens a l'espasa que ell havia vist. Aquesta encara no estava afilada, la

seva pell era rugosa, no era aquell tall fi. També sabia que al mànec no li podria posar cap pedra preciosa, la va vestir amb fusta i cuir, no tenia res més. Agafant-la per l'empunyadura la va començar afilar. Les espurnes saltaven i en el taller fosc per la forja que ja estava apagada eren estels fugaços. La llimava, li donava cops de martell, revestia el mànec, decorava la beina. No era bella, no serviria ni tan sols per ser una simple ombra però era tot el que havia pogut fer. La va mirar, la va imaginar com li hauria agradat que fos, la va alçar, reflectia una tènue llum de les brases. Es va acariciar la galta amb la fulla, la seva pell es va eriçar al tacte. Va seguir baixant i just al pit es va deturar. Feria, anava davant dels homes marcant el pas del temps amb el degoteig de la sang. El seu palpit va alentir. La seva respiració s'anava tallant. Tenia por. Va començar a empènyer l'espasa contra la carn, notava la força però encara no era prou. Els seus músculs es van tensar. Les mans van fer l'esforç que faltava. La seva cara va canviar, un somriure de la victòria el va conquerir. Va caure endavant. El seu pes i el terra van fer que la fulla s'acabés d'enfonsar en el seu cos tot just fins a l'empunyadura. Pensava en ella, la veia resplendent, la veia perfecta, i es preguntava per què no ferir-se amb el que està fet per tallar?

LA PELL DE DAFNE

Com és de fina la pell d'una nimfa? Estranyes unions generen aquestes criatures. Fruit del xocar de cossos poden néixer els monstres més terribles. Però, de vegades,

d'aquestes trobades en pot sorgir un esperit que superi en gràcia els seus pares. Són criatures que no poden pertànyer a ningú, tot per preservar la seva llibertat. S'amaguen allà on Gea és més salvatge; dintre de boscos que tremolen quan senten els seus cants; ocultes a la vora dels mars on les onades cobreixen les seves petges. No volen ser vistes. Volen ser la perla adormida en l'oceà que mai no perd el llustre.

Si una mà pogués palpar-les, notaria com el cos tremola. Alliberar aquesta carn i sembrar en la nimfa les onades —ondulacions que parlin del pas de les eres—, seria el pitjor dels crims. Els mortals no poden consumir aquest bé, només algun déu foll podria. Apol·lo va ser l'assassí. La mar turmentosa, el camp llaurat, la nimfa assassinada. Dafne va ser la pell.

Pitó acabava de morir, l'enorme serp que havia governat Delfos des del seu nom ja no existia. Una fletxa dirigida i tensada pel fill de Zeus va acabar amb aquell terror. El déu portava amb joia el seu gran arc, ell era la glòria. Eros admirava aquell valor i amb el seu petit arc imitava l'heroi. Apol·lo el va veure i encara era massa jove per saber quan un immortal és massa fràgil. Es va burlar d'Eros, de la seva arma que no podria matar ningú, i era cert. Però aquell ésser alat estava ofès, el jove déu s'havia mofat d'ell. Les seves fletxes no ferien el cos, regnaven en l'esperit. Va fugir del caçador de serps i des de dalt d'una muntanya, fora de la visió de tothom, va disparar silenciosament. Apol·lo mai no va saber que Eros s'havia venjat d'ell. Però, per què va

escollir Dafne? Una fletxa, el desig; l'altre, el fugir. Dafne s'amagaria, Apol·lo la buscaria. Pel mig del bosc corrien els desventurats. El déu suplicava a la nimfa que s'aturés, que els arbres sense cor la podrien ferir. Ella no el sentia. Ell li cridava que no era un simple home, ell era fill de Zeus. Ella ni tan sols es girava. Cantava que era el seu amor. La fletxa el dirigia. Dafne no l'escoltava. La seva fletxa l'empenyia. Eros no havia errat.

Apol·lo no havia pogut triar les seves passes, però que havia passat amb aquell déu a quí havien instruït amb l'art de l'endeví? Ell havia de veure el futur que l'esperava. La fletxa l'havia encegat. Qui sap si mentre corria sabia el que s'esdevindria en Dafne. Eros no és res. Ningú el pot condemnar pel seu joc. Tothom viu com a diana, però ell no, ell crea els destins. Els homes, perennes o caducs, som qui ferim.

Apol·lo era jove. Les seves cames corrien amb una força que mai no havien sentit. Dafne també s'esforçava però una punta tenia més poder que l'altra. El déu va atrapar la nimfa. La seva mà va fregar aquell braç. El seu cos es va ericçar, un calfred el va recórrer. Allò era Eros i no aquell petit boig alat. Dafne tenia por. El seu cor s'encongia i el respirar se li feia feixuc. Ja quasi la tenia. Va suplicar al pare. Volia que aquella forma que embogia es fongués. El riu poderós va obeir i aquell déu, que encara trontollava pel tacte de la seva estimada, va saber com el que havia vist es completava. Els peus de l'atleta es van deturar i unes arrels van sortir irades dels seus dits. El seu cos es tornejava. Els cabells

es feien forts i les fulles sortien de les joves branques. Els braços acariciats desapareixien sota un robust tronc i una escorça aspra perfilava el crim. Dafne, ara, era bella entre els arbres.

De cop i sense escoltar les supliques del caçador, havia desaparegut. La pell fina d'una nimfa ara ja no existia. Era un tronc amb una escorça emblanquinada per un sol que encara no l'havia tocat. Apol·lo caminava al voltant de l'arbre. Acariciava el tronc del llorer. Mirava la soca i pentinava les branques. L'olor de les fulles va contagiar la seva mà. Se la va acostar al nas i va quedar posseït per aquella flaire. Amb delicadesa va arrencar unes fulles i es va asseure allà, amb els mateixos dits que tocava la lira les va unir. Davant seu tenia una corona de llorer. Ell mateix es va proclamar rei. Recolzat en Dafne, notava com el seu cor encara palpitava i, lentament, s'anava calmant. Ja mai més no hauria de fugir. El jove déu coronat sospirava mentre l'encant d'Eros desapareixia. La nimfa havia mort, però Dafne continuava. La nimfa ja no podia ser estimada. Ara veneraria l'arbre i els seus cabells ondulats quedarien lligats per aquelles fulles que també la coronaven a ella.

El mal d'Apol·lo era molt gran. Era el crim dels crims. Havia matat la bellesa i s'havia arriscat per una forma que no podria tenir. Ell ho havia vist. Els seus ulls entrenats en el futur li havien parlat del llorer que seria la corona i també coneixia les fletxes enfrontades. Tot i així, havia seguit el joc i ara un sentiment nou, que no havia aflorat les altres vegades, l'envaïa. La nimfa que corria pel bosc

havia estat morta. Ell era el punyal. Havia oblidat moltes vegades el mal, però la culpa era pesada. Com podria rebre el perdó?

Vestia una túnica blanca amb un cordill teixit per Atena, un cordill que mai no es desfilaria. Es va treure aquell cinturó i va mirar les estimades branques. En va fer un llaç i el va posar en la part més alta. Amb la mateixa agilitat amb què havia corregut rere el somni, va enfilarse per aquell tronc que relliscava. L'aigua salada regava la soca. El cor d'or de l'immortal s'accelerava, el posaria a prova. Va coronar-se de nou amb una corda que havia de ser la redempció. Aquella Dafne veuria i sentiria el seu últim crit, el seu últim aleteig. És va llançar. Un déu pendular marcava el pas del temps. En aquest descens el coll es va trencar, el llorer va sentir aquell gemec. Apol·lo, penjat, estava condemnat. Però era un déu immortal, la corda i l'ofec no el matarien. Va seguir endavant i endarrere. Seguia respirant amb dificultats, l'aire passava estretament. El coll trencat era dolorós i no podia alçar la mirada. Només veia fugaçment les arrels que havia estimat. No podia veure el tronc, no podia veure les branques, no podia veure les fulles amb les quals havia regnat. Potser les podria olorar amb un vent fortuït. Bellugava les cames per intentar acabar amb aquella broma, però la branca era massa sòlida i la corda estava trenada per una dea. En aquest suïcidi fracassat tenia un petit consol: el seu taló, desproveït de la sabata que havia caigut, fregava contra l'escorça, contra la pell de qui va ser una nimfa. Els ulls ploraven, veien com

Atlas i Prometeu eren alliberats i ell seguia al mateix lloc. Apol·lo s'havia castigat i ningú no el podria perdonar. Potser quan l'arbre morís, la branca es podria i cauria. Amb la mort seria lliure, mes amb la mort tornaria a plorar per aquella fletxa. Penjat i gronxant-se només podia somiar. Imaginava un Eros pietós que hagués llençat dues fletxes iguals. No hi podia haver res més bell que contemplar una nimfa, veure els seus ulls espurnejar i, a través d'aquests, sospirar el propi reflex perquè també es consumeixi en les constel·lacions.

EL GAT

Era una ciutat humida, la pluja no era constant però els núvols no deixaven sortir el sol i el mar, amb el seu anar i venir, esquitxava les façanes que el miraven. Les palmeres del passeig marítim estaven decaigudes, cansades del vent cruel que les magrejava lascivament. En les finestres no hi havia torretes, l'aigua podria les flors i les fulles s'esgroguïen al pas dels dies. Ningú no portava paraigües, l'aire que canviava constantment de direcció, feia que aquest instrument fos un suplici, com un escut que es deforma per les fletxes. Els habitants vestien impermeables amb caputxes fosques, unes caputxes que feien que només es veies un nas i una boca de cada rostre. Ningú no somreia, fa anys potser algú va somriure, potser els ulls d'algú van espurnejar però la boca va seguir com l'horitzó i la rialla no es va contagiar a l'home que la mirava i així va morir i morien tots els somriures. Entre cotxes que embruten

sabates i entre portes que es tanquen amb doble volta camina un gat.

No era un gat negre i corpulent, no era un gat de pel llarg i de caminar noble, era un gat marró clar amb taques d'un to més fosc i de complexió prima tirant cap a esquelètica. Els gats domèstics des de dins de les seves cases climatitzades i recolzats en coixins esponjosos el veien miolar a les cantonades, ell buscava menjar, tenia gana i els gats grassos de pinso es reien d'ell. I també se'n reien els gats de carrer, que amb les seves cicatrius, els seus ulls cecs i les seves cues castrades, l'insultaven i l'atacaven quan el veien. Amb les seves urpes esmolades li arrancaven el pèl, li ferien la pell. Aquell gat petit, jove, un cadell, no trobava el seu lloc. Tothom es mofava d'ell i no sabia on havia d'anar.

A vegades imaginava què passaria si algú l'adoptés, algú que s'apiadés d'ell i el recollís amb els braços càlids i el portés a una casa. Quan estigués a dins es grataria l'esquena amb algun radiador calent, aniria fins al plat de fina porcellana i tastaria una mica de llet lleugerament endolcida per una cullerada de mel. Però aquest somni durava poc, sabia que es cansaria d'aquella vida i llavors li feia gràcia lluir cicatrius de baralles passades o mostrar l'emblema d'alguna de les nombroses bandes de gats de manera orgullosa. Vagarejar tot el dia per aquí i per allà i afartar-se del que els humans refusen sistemàticament. Mai no es decidia, però era igual, cap gat d'aquella ciutat mai no el voldria.

Caminant sense rumb va anar, per sorpresa seva, a un lloc familiar. En una illa de carrers quadriculats va trobar la seva antiga casa, aquella casa que havia estat el seu palau. Ell no sempre havia estat un gat, abans, fa uns mesos, era un príncep galant. El castell era impressionant, les torres i les muralles marcaven el límit entre les dones que no dormen i les princeses que descansen en una urna de cristall. Ara la magnífica propietat restava deserta. Les banderes i els escuts seguien penjant i segurament tots els majordoms seguien netejant meticulosament cada una de les armadures que s'escampaven per les diferents ales. El gatet es va posar la pota damunt dels ulls, la pedra blanca reflectia un raig de sol i l'encegava.

Havia estat príncep, un sobirà que caminava sobre dues potes, i ara era un trist gat. Va acostar-se a la porta. Va passar per damunt de la rampa del fossat, sense atrevir-se a mirar a baix i va fregar, entre les dos orelles, el cap contra la porta de fusta de caoba. El frec meticulós no se sentia al carrer pel soroll dels cotxes, però dins el palau el so ressonava i s'escampava per tots els passadissos. El majordom, cansat d'aquella música abominable que li inflava el cap, va obrir la porta. La porta va grinyolar, el gat va aixecar la mirada per buscar el rostre del seu antic servent, però, just quan els ulls estaven a punt de trobar-se, una puntada de peu el va llançar al mig del carrer. Un cotxe el va esquivar per mil·límetres, un conductor va renegar. Amb la cua entre cames va tornar a la seguretat de la vorera.

Al castell no hi podia tornar, com a gat no l'acceptarien, hauria de tornar a ser el príncep que havia estat, aquell príncep que sospirava la sortides del sol difuminades pels núvols des de la finestra més alta de la torre més estreta. Va decidir anar a veure la bruixa, la dona que l'havia convertit en l'estranya criatura que era, volia tornar als braços de la seva mare. Va caminar durant moltes hores per carrers que coneixia vagament, pels quals havia miolat perdut en les seves primeres hores de l'estranya nova vida. Finalment va trobar la cova.

En una illa de la ciutat hi havia un parc, i en aquest parc, en algun punt meticulosament amagat entre els matolls més densos, hi havia l'entrada de la cova. Era un forat que s'enfonsava a la terra. El gatet tenia por, una aroma de pestilència sortia d'allà, era l'últim lloc del món al qual volia tornar. Mai no podria oblidar aquell dia fatídic en què havia sortit desorientat per aquella boca. Va fer el cor fort, va recordar les penes que estava passant, va respirar profundament, i va fer el pas.

La cova era fosca però els seus ulls s'apoderaven avariciosament de la poca llum que s'escolava. No sentia res, només algunes gotes arítmiques que queien. Al final del túnel l'esperava la bruixa. Segur que seguiria vestida amb les mateixes teles negres, segur que el seu nas allargassat el desafiaria i segur que seguiria remenant alguna poció. La cova de roca viva es va acabar, els maons recobrien les parets, però no per gaires metres. De sobte els maons van quedar recoberts d'un bonic estucat que jugava amb tons

platejats. El terra també havia canviat, ara hi havia rajoles de tons rústics. La bruixa hi era, la sentia murmurar, era al menjador.

Va entrar a l'habitació. Hi havia una taula gran, de fusta bona amb un centre floral, també hi havia unes prestatgeries amb llibres i records de diferents llocs del món, i al mig, entre dos sofàs, un més curt que l'altre, i davant de la televisió, hi havia la bruixa. Amb una llarga cullera de fusta remenava una immensa olla posada sobre un foc alimentat per una bombona de gas.

—Sé per què has vingut —va dir la bruixa sense mirar el gatet.

—Torna'm a convertir en príncep, sisplau. La vida es dura i estic cansat del dolor. Desfés el que vas fer. Digués al revés aquelles paraules —suplicava el príncep entre miols.

—Saps que no puc. Jo no et vaig transformar perquè volgués, jo només era una de les infinites bruixes que hi ha, totes igual de belles, totes igual de poderoses. Nosaltres obeïm al gran bruixot, ell et va conduir a mi i jo vaig fer el que faig amb tots els que ell m'envia. El culpable, si n'hi ha i el pots trobar, és el gran bruixot —va sentenciar la bruixa, aquesta vegada, mirant llastimosament la bola de pèl que notava com els seus ulls se li humitejaven.

—El gran bruixot... Ja n'he sentit a parlar i totes les veus diuen que mai ningú no l'ha vist, que el seu poder és gran i no obeeix a ningú ni a res. T'escudes contra la teva responsabilitat, però es veritat, realment va ser culpa meva,

jo vaig descendir —va dir amb veu tremolosa, va sortir del menjador i amb el cap va empènyer la porta fins que va quedar tancada. No volia tornar a entrar allí mai més.

Pujant lentament, altra volta cap al món, la veritat li va ser desvetllada. Certament el gran bruixot estava darrere de la seva metamorfosi i segur que no hi hauria possibilitat de tornar enrere, però potser, i només potser, el nou camí podria ser interessant de recórrer a quatre potes. Va arribar a dalt, massa llum de cop el va encegar. La bruixa li havia donat la solució. «Totes igual de belles, totes igual de poderoses» ressonava en el seu cap. Buscaria una altra bruixa enmig de la ciutat o fins i tot en d'altres. Cercaria una bruixa que el convertís en un terrible felí, en un tigre blanc o potser un lleó. Va fer un miol llarg, i en la seva ment va sentir un rugit.